

TILL SIST

STELLAN BOJERUD:

Automatiserad byråkrati?

I Konungariket Sverige skall enligt grundlagarna den offentliga makten utövas av folket, representerat av Sveriges Riksdag, vilken är den lagstiftande församlingen.

I vad mån riksdagens ledamöter verkligen är medvetna om vilka lagar de stiftar, har sedan länge varit föremål för undran och denna förundran minskar knappast efter genomläsning av alstret "Lag av den 22 mars 1990 om ändring i lagen 1982:639 om anordnande av visst automatspel".

Det handlar alltså om förströelsespel av typen "flipperspel" och liknande. Behovet av dessa borde inte vara större än att de kan klassas som sådant, som man både kan ha och mista. Därav följer att man alltså borde kunna antingen tillåta sådana automatspel eller förbjuda dem.

Så icke i Sverige. I sökandet efter "den tredje vägens politik", har den socialistiska regimen funnit på en nygammal trollformel för att komma runt ställningstagandet mellan ett enkelt ja eller nej och tillfört alternativet "ja, men med byråkrati", vilket blivit riksdagens beslut.

Om man nu vill tillåta automatspel av den typ, som här är i fråga, skulle man ju kunna dela ut någon slags broschyr med anvisningar och förmaningar till spelanordnarna och sedan i mån av misskötsamhet dra in tillståndet ifråga.

Detta vore onekligen enkelt och rationellt, men har utifrån socialistisk samhällssyn den nackdelen att man då inte skapar några arbetstillfällen. Därför har i stället ett komplicerat regelverk och en välförgrenad beslutsordning med flera remissinstanser tillskapats.

Tänker vi oss att kaféidkaren N.N. vill ha tillstånd för att ställa upp en spelauto-

mat i kaféets entréhall, har denne att — givetvis på en särskild, för ändamålet specialkonstruerad blankett — inlämna en ansökan till den tydligen undersysselsatta socialnämnden i kommunen. Sökanden har även att inbetala en ansökningsavgift om ettusen kronor, som inte återbetalas i händelse av avslag.

Kaféägaren har alltså här att på egen hand spela ett litet lotteri med socialnämnden i form av en vadhållning om vilken ståndpunkt socialnämndens handläggare skall inta. Insats: 1 000 kronor.

Oddsens kan ibland vara lite vanskliga, såsom t ex i Sundbybergs kommun, där socialnämnden spelar efter egna regler: "Socialnämndens restriktiva hållning har --- inte delats av de organ som prövat överklaganden. Socialnämndens tidigare restriktiva bedömningsgrunder bör enligt socialnämndens mening alltfört vara vägledande vid prövning av tillstånd att anordna automatspel." Så står det faktiskt! I stället för att anpassa sin praxis till högre tillståndsmyndighets normer, vidhåller socialnämnden i Sundbyberg sin "restriktiva hållning", vilket har då fördelen av att fler av nämndens beslut överklagas och att sysselsättningen i riket därmed befrämjas! Men är detta en positiv sysselsättning som genererar välstånd? Här tvingas alltså sökanden att skriva ytterligare inlagor till kammarrätten, som inforrdar genmäle från socialnämnden, vilket kommuniceras till sökanden, vilken i sin tur inkommer med erinringar, intyg och vittnesutsagor etc etc. Sedan fattas med tiden beslut, som skall kopieras, sändas ut och arkiveras.

Men redan innan ärendet nått denna nivå, har många byråkrater satts i arbete. Socialnämnden är enligt lag skyldig in-

hämta yttrande från polismyndigheten — ja just den polisen, som inte kunde komma då Ni hade källarinbrott, satt just och filade på de sista formuleringarna i ett remissyttrande — samt inom kommunen från bl a skolstyrelsen och kultur- och fritidsnämnden. Undrar Ni varför aldrig rektor ringde Er när Kalle hade problem i skolan? Han var naturligtvis upptagen med att skriva remissyttrandet. Gällde det inte automatspel denna gång, så var det väl något annat. Betänk hur många underbara arbetstillfällen som sammantaget skapas genom alla remissförfaranden!

Att kaféägaren N.N. trots vetskapen om all byråkratisk fördröjning och oförutsebarhet ändå lämnat in en ansökan, kan endast betyda att denne lider av en närmast oerhörd självöverskattning och knappast närmare satt sig in i vilka krav, som en bifallen ansökan kommer att ställa på honom.

Enligt 2 paragrafen i lagen om automatspel stadgas det nämligen bl a att "spelanordnaren skall ha vilja och förmåga (kurs här) motverka alkohol- och drogmissbruk, kriminalitet eller ordningsstörande beteende". Vartill behövs polis, åklagare och socialtjänstemän egentligen, när det finns en enklare lösning lagfäst! Eftersom varje licensierad automatspelsanordnare uppenbarligen har förmågan att motverka missbruk och kriminalitet är ju lösningen på de flesta av Sveriges sociala problem enkel: Tillsätt fler licensierade automatspelsanordnare! Myndigheterna synes emellertid inte fullt ut beakta de möjligheter lagstiftaren här anvisar.

Det är emellertid inte bara fysiska personer, som lagen om automatspel ställer krav på, utan även döda ting förväntas agera: "Lokalen skall främja ordning och

trevnad". Hur lokalen därvid förväntas gå tillväga, lämnar lagstiftaren dessvärre inget besked om, men ägaren förmodas väl ge sin lokal utförliga instruktioner.

Men vår kaféägare har fler byråkratiska nålsögon att lotsa sin kamel genom. Det är vettigt och rimligt att sökanden skall var myndig och ha rätt att driva rörelse i landet samt att krav skall ställas på skötsamhet, inte minst i ekonomiskt avseende.

Men kuriöst ter sig då kravet att "sökanden skall ha förutsättningar att sköta rörelsen på ett ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt". Man frågar sig då vilka förutsättningar en vanlig socialsekreterare i normalfallet skall anses besitta för att bedöma den eventuella framtida ekonomin i en rörelse — och vilka klienter, som får antichambarrera några timmar extra medan vederbörande socialtjänsteman ifråga sliter med frågan.

Man kan för sitt inre öga se hur skolstyrelseledamöterna med rynkade pannor funderar över kaféidkarens ansökan. Ligger kaféet för nära skolan? Kan ungdom gå dit och spela bort sina veckopengar? (Vilket parentetiskt sagt torde vara målsättningen med automatspel i den mån det inte — hemska tanke! — är pensionärer, som förväntas göra detta. I så fall ett nytt fall för socialnämnden?)

Ambassadör Carl Lidbom — den folkkäre "Calle Batong" — blev på sin tid tämligen ryktbar för illa genomtänkt lagstiftning, men i detta fall är han av allt att döma helt oskyldig. Som ett avslutande omdöme om lagen SFS 1990:104 om anordnandet av visst automatspel, lämpar sig emellertid ett av hans herostratiskt ryktbara uttalanden ganska väl: Trams!